
OB 70-LETNICI ALENKE SIMIKIČ

Miha Špiček in Barbara Sosič

303

V tem letu je praznovala okroglo obletnico svojega rojstva naša nekdanja sodelavka kustosinja dokumentalistka Alenka Simikič. Z njenim prihodom leta 1978 je Oddelek za dokumentacijo Slovenskega etnografskega muzeja (SEM) dobil kustosinjo dokumentalistko, ki se je ukvarjala samo z vodenjem oddelka, pred tem so se namreč vsi kustosi poleg dokumentacije ukvarjali še z drugimi strokovnimi področji. Kot kustosinja dokumentalistka je poleg skrbi za urejeno dokumentacijo o predmetih v muzejski zbirki ter t. i. arhivih »Razno« in »Hišni arhiv« skrbela tudi za obsežno, v njenih letih zelo hitro naraščajočo fototeko in pripravo ter posredovanje gradiva strankam. Med letoma 1978 in 2004 je bila vodja Oddelka za dokumentacijo, upokojila pa se je leta 2009.

»Dokumentacija igra ključno vlogo pri delu v muzeju.«¹ S temi besedami je Alenka Simikič leta 2002 začela članek o dokumentacijskem sistemu v SEM. Alenka je svoje moči vlagala v novo vizijo muzejske dokumentacije in bila na tem področju na Slovenskem pionirka. Ker doma ni bilo pravih vzornikov, od katerih bi se naučila sodobnega pogleda na zbiranje podatkov o predmetih in drugem dokumentacijskem gradivu, se je povezovala v mednarodne organizacije, kot je CIDOC, ICOM-ov Mednarodni komite za dokumentacijo, v katerem je kot članica izvršnega odbora v 90. letih 20. stoletja vodila delovno skupino za etnologijo (EWG). Bila je prva predsednica omenjene delovne skupine, ki se je ukvarjala z osnovnimi etnološkimi podatkovnimi standardi in etnološko muzejsko dokumentacijo v etnografskih, etnoloških in antropoloških muzejih ter muzejih na prostem. Znotraj delovne skupine ji je uspelo pripraviti osnovne standarde za opis etnološke dediščine. Nikakor ni pretirano trditi, da so se od nje novih in celovitejših pogledov na dejanski pomen muzejske dokumentacije znotraj delovanja muzejskih in galerijskih ustanov navzeli številni kolegi, kar je v slovenskem muzejskem prostoru vidno še danes.

Po vzoru iz tujine je v začetku devetdesetih let ustanovila Muzejsko informacijsko dokumentacijska mrežo (MIDOM) v okviru SEM, kjer si je z mag. Marjeto Mikuž in Tonetom Pircem prizadevala za uveljavljanje standardov pri muzejskem delu in za implementacijo dobrih praks, izobraževala in organizirala tečaje ob uvedbi programa *Modes*, prevajala literaturo in nudila celovito oporo dokumentalistom, ki so se začeli v

---

¹ Dokumentacijski sistem v Slovenskem etnografskem muzeju. *Etnolog* 2002 12: 317.

tem času uveljavljati v slovenskih muzejih in za kar si je tudi sama ves čas prizadevala.

Septembra 1993 je bila ena od glavnih organizatork CIDOC-ove konference v Ljubljani, ki je bila prva mednarodna konferenca s področja muzejske dejavnosti v naši samostojni državi in se je je udeležilo več kot 230 udeležencev iz 29 držav. Skupaj z mag. Marjeto Mikuž sta za uspešno organizacijo konference leta 1994 prejeli Valvasorjevo priznanje, obenem pa prinesli v naš prostor novo znanje in mednarodne povezave.

304

Etnološke sistematike, uveljavljene v slovenskih strokovnih institucijah, družijo osnovna delitev na materialno, socialno in duhovno kulturo. Potem ko sta Janez Bogataj in Mojca Ravnik predstavila analizo dokumentacije v etnoloških ustanovah z naslovom *Osnutek enotne etnološke sistematike za razvrščanje dokumentacijskega gradiva v muzejih*, je med etnologi prišlo do ideje, da bi z letom 1975 uporabljali enoten dokumentacijski sistem. Ta je v veljavi še danes predvsem za razvrščanje bibliografije in muzejskega gradiva. Namenjen ni le klasificiranju zbirk muzealij, ampak vključuje tudi gradivo, ki nastaja ob muzejskem delu in raziskovanju. Zelo celostno zamišljena razdelitev je bila vzpodbudna za delo muzejskih dokumentalistov, in prav v tem segmentu je pomembno vlogo imela Alenka Simikič, saj je nadgradila bibliografsko sistematiko in jo priredila za potrebe muzejske fototeke z razširitvijo prvega sklopa, ki obravnava materialno kulturo. Sistematiko je implementirala in dopolnjevala tudi ob uvedbi elektronskih baz podatkov v devetdesetih letih 20. stoletja, pri čemer je bil SEM vodilna ustanova glede sistematične obravnave in klasificiranja fototeke in predmetov, vpisanih v inventarnih knjigah, ki so bile že leta 1996 v celoti z minimumom podatkov vnesene v elektronsko bazo podatkov v programu *Modes*.

Alenka Simikič (foto: Dokumentacija SEM)

Prav s programom *Modes*, prilagojenim za slovenske razmere in ki je še danes najbolj priljubljena programska oprema za upravljanje zbirk v Veliki Britaniji, je bila Alenka Simikič ena od osrednjih osebnosti pri uvajanju računalniških programov in prehodu na računalniško obdelavo podatkov v slovenskih muzejih. Skupaj s sodelavcem

Tonetom Pircem sta v začetku devetdesetih let uvajala uporabo računalniškega programa *Modes* in kasneje programa *Minok*, ki je bil razvit tudi z njeno strokovno pomočjo in plod njenega muzejsko-dokumentacijskega znanja. Pri tem je imela posebno skrb za razvoj strokovne terminologije, razmišljala je o izdelavi vsaj internega tezavra, neverjeten korak pa je bila vpeljava muzejskih standardov, pri čemer se je naslonila na standard *Spectrum*. Razumela je, da so s standardiziranim delom zagotovljene številne prednosti sistematične in urejene dokumentacije, ki je podlaga vsega drugega muzejskega dela. Standard *Spectrum* nas povezuje s kolegi v Evropi in drugje, saj je upoštevan tudi v ozadju platform, kot je na primer *Europeana*.

Svoja razmišljanja, primere dobrih praks in uspešnih etap svojega strokovnega prizadevanja je objavila v več člankih na temo muzejske dokumentacije: Dokumentacijski oddelek,² Projekt formiranja Muzejsko-galerijsko dokumentacijskega centra (INDOC),³ Dokumentacija – vprašanje standardov,⁴ Delovna skupina za etnologijo v okviru Mednarodnega komiteja za dokumentacijo pri Mednarodnem muzejskem svetu (ICOM - CIDOC),⁵ International core data standards for ethnology / ethnography: ethno working group,⁶ Ali smo slovenski muzealci pripravljeni uspešno uresničevati kakšno ICOM-ovo resolucijo o dokumentaciji: 2. del,⁷ Šest let po CIDOC-u: muzejska dokumentacija na Slovenskem ob koncu tisočletja⁸ in Dokumentacijski sistem v Slovenskem etnografskem muzeju⁹ (2002).

Strokovno se je ukvarjala tudi s proučevanjem dela dr. Borisa Orla in njegovih povojnih raziskovalnih terenskih ekip, ki so pustile v dokumentaciji muzeja veliko sled in predstavljajo največji in zelo pomemben ter celovit sklop. Rezultate in pomen njihovega dela je delno osvetlila v petih člankih: Iz arhiva slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani: statistični obrazci 1. terenske ekipe (Šentjurij - Škocjan)¹⁰ (1983), Pomen Orlovih ekip za muzejski dokumentacijski fond¹¹ (1983), Pojasnila k začetkom dela terenskih ekip EM¹² (1984), O raziskovanju Etnografskega muzeja iz Ljubljane v slovenski Istri v letih 1949 in 1950¹³ (1987) in »Jaz sem pa mislila, da je kakšen vohun«: ob stoletnici rojstva dr. Borisa Orla in petinpetdesetletnici odhoda prve t. i. Orlove ekipe na teren¹⁴ (2003).

² *Slovenski etnograf* 1980 32: 168-183.

³ *Mars* 1991 3 (1): 47-50.

⁴ *Etnolog* 1993 3: 293-294.

⁵ *Etnolog* 1995 5: 384-399.

⁶ Pariz, Atene, Ljubljana: ICOM, 1996.

⁷ V: *Zborovanje Slovenskega muzejskega društva, Bohinj, 6. - 8. oktober 1999*. Ljubljana: Slovensko muzejsko društvo; Celje: Muzej novejše zgodovine, 1999: 45.

⁸ *Argo* 2000 43 (1): 24.

⁹ *Etnolog* 2002 12: 317-326.

¹⁰ *Slovenski etnograf* 1983/1987 31: 123-180.

¹¹ V: Zbornik 1. kongresa jugoslovanskih etnologov in folkloristov : Rogaška Slatina, 5.-9. 10. 1983 : 30. kongres Zveze društev folkloristov Jugoslavije: 18. kongres Zveze etnoloških društev Jugoslavije. Ljubljana: Slovensko etnološko društvo, 1983: 466-476).

¹² *Traditiones* 1984 13: 163-165.

¹³ V: *Zgodovinske vzporednice slovenske in hrvaške etnologije: Portorož, 13.-14. 12. 1984*. Ljubljana: Slovensko etnološko društvo, 1987: 24-42.

¹⁴ *Etnolog* 2003 13: 109-131.

Iz teh njenih prvih raziskav in vrednotenj dela in obdobja Orlovih ekip še danes črpamo tudi njeni nasledniki.

Ko je kupila počitniško hišico na Koritnem na Dolenjskem, je spoznavala okolje, ki ga je močno zaznamovalo tudi nacistično izseljevanje in raznarodovanje v času druge svetovne vojne. Tako se je v zadnjem obdobju poleg dokumentacijskega dela raziskovalno ukvarjala z življenjskimi zgodbami domačinov iz Koritnega in Gaja pri Jesenicah na Dolenjskem, ki so bili med letoma 1941 in 1945 izgnani v Nemčijo. Njihove usode je opisala v treh člankih: Ponemčiti so jih hoteli¹⁵ (2000), Bili so izkoriščeni: življenjske zgodbe iz obdobja med letoma 1941–1945¹⁶ (2001) in Pripovedi iz izgnančinega fotoalbuma: življenjske zgodbe iz obdobja med letoma 1941–1945¹⁷ (2002).

306

Ob življenjskem jubileju Alenki iskreno čestitamo in ji želimo še veliko zdravih in zadovoljnih let!

---

¹⁵ *Etnolog* 2000 10: 255-282.

¹⁶ *Etnolog* 2001 11: 225-250.

¹⁷ *Etnolog* 2002 12: 269-283.